

Tóth Máté

ELTE BTK, egyetemi hallgató

A felhasználó mint játékos

A könyvtáros szakma szerepváltása a digitális korban a felhasználói igények mentén

A negyedik információs forradalom a felhasználót az információs tér aktív játékosává változtatta. Ez magával hozza a könyvtárosi szerepkör megváltozását is: a könyvtárosra a jövőben aktívabb, de periférikusabb szerep vár.

Információs forradalmak

Az információ áthagyományozására szolgáló eszközök, eljárások mentén elindulva négy nagy kommunikációs korszakra osztható a világtörténelem [1].

A kb. 50 ezer évvel ezelőtt lezajlott „beszéd forradalmát” követően alakulhatott ki a szóbeliség időszaka. A forradalmi újítás itt a történelem talán legzseniálisabb találmánya, az emberi nyelv volt: ennek nyomán tárgyult ki igazán annak a lehetősége, hogy a tudás áthagyományozható legyen, bár az emlékezet pontatlansága és esendősége erős korlátot jelentett a hagyomány verbális átörökítése előtt.

Az írás forradalmát követően az információ végleg győzedelmeskedhetett a tér és idő felett. Az írás különféle hordozókon jelent meg (agyagtábla, tekercs, kódex stb.), ezeknek a hordozóknak a táráként jött létre a könyvtár a civilizáció hajnalán csaknem egy időben az írás megjelenésével. Az írásbeliség korában a könyvtár – funkcióját tekintve – elsősorban megőrző intézmény volt, a könyvek és az azokban lévő tudás gyűjteménye. Roger Chartier az írásbeliség korszakán belül kiemeli egy szerinte igen fontos lépést, vagy ha úgy tetszik forradalmat: a tekercseken lévő szövegek átírását kódexekbe. A felhasználó szempontjából így az eddigi szigorúan lineáris olvasási stratégiát felváltotta egy kevésbé kötött, hiszen a kialakított könyvforma, amely gyakorlatilag máig él, lehetővé tette a könyv egyszerű áttekintését, így azt nem kell végigolvasni ahhoz, hogy megtudjuk, mit tartalmaz; lehetővé vált a szövegrészek „átugrása”, könnyű visszakeresése stb. Ez mintegy az elektronikus információrögzítéssel bekövetkezett forradalmi újítás előképe volt, hiszen majdnem akkora váltást jelentett az előző rögzítési formához képest [2].

A következő információs forradalom, a könyvnyomtatás a sokszorosítás technikájával biztosította a szövegazonosságot. Ezzel az ismereteknek egységes fogalmi keretet, a tudásnak összefüggő világot teremtett, és létrehozott egy új embertípust, a *tipográfiai embert* (könyvnyomtatás kora) [3]. A könyvtárak ettől kezdve törekedhettek igazán az enciklopédikusságra, ugyanis a könyvnyomtatás révén minden gyűjteménybe azonos példányt lehetett eljuttatni, így a korábbi dokumentumok szigorúan unikális jellege megszűntével az egyes intézmények nem csupán a könyvek, de sokkal inkább az emberi tudás őrizőivé lettek.

Ma az elektronikus információrögzítés korát éljük. Igazi forradalmi újításnak tekinthető a világháló, a multimédia, a hipertext formátum megjelenése, melyek merőben új információkeresési szokásokhoz vezettek világszerte. Több irányból is lehetséges az egyes információk megtalálása, ezért különféle keresési stratégiák születnek. A szöveg elhagyta hordozóját, virtuálisan létezik csupán, ebben a formában képes eljutni egyik kontinensről a másikig másodpercek törtresze alatt. A változások mértékére reflektálva William Gibson már nem négy fejlődési korszakról beszél, hanem egész egyszerűen digitális előtti és utáni korról.

A könyvtár sem a régi már. Teljes állományok digitalizálásával, elektronikus dokumentumok megrendelésével, a digitalizált és elektronikus könyvtárak összekapcsolásával létrejött a virtuális könyvtár [4], amely már-már a világkönyvtár, a mundaneum koncepciója felé mutat. (Tegyük hozzá, hogy mivel az egyes információáthagyományozó technikák nem mennek ki a divatból, most gyakorlatilag mégsem az elektronikus információrögzítés korát éljük, hanem az eddig felsorolt négy korszak együttélését. Szóban hagyományozódnak például a családi történetek egyik generációról a másikra,

vagy a középiskolákban a tanárok „rémtettei” a felsőbb évfolyamokról az alsókra. Kézírással rögzítjük az információt határidőnaplónkban, vagy az egyetemi előadásokon. A nyomtatás továbbélését mi sem bizonyítja jobban, mint a könyvkiadás mennyiségi mutatóinak folyamatos emelkedése.)

Walt Crawford és Michael Gorman azon megállapításával kapcsolatosan, amelyet 1995-ben tettek a könyvtárak jövőjéről („a könyvtárak szerepe nem változott az elmúlt évezredekben, s nem fog változni a jövőben sem: beszerezni, őrizni és hozzáférhetővé tenni a tudást és az információt” [5]) meglehetősen kétségek merülnek fel a virtuális könyvtár paradigmájában. Amikor az internet sok tekintetben gyakorlatilag könyvtári feladatokat lát el [6], akkor kétségeim támadnak a begyűjtéssel és a megőrzéssel kapcsolatosan is. De ennél is inkább átgondolandó a hozzáférhetővé tétel igénye, hiszen a virtuális formában létező információ gyakorlatilag bárki számára szabadon elérhető, akinek van érvényes internetkapcsolata. Mindez a könyvtárost igencsak periférikus helyzetben láttatja. De vajon valóban ennyire a pálya szélére szorultunk?

Mi a „TMI”?

Egy angol kifejezésből alkotott betűszó („Too Much Information”, azaz „Túl Sok Információ”), mely a felhasználóra dömpingszerűen zúduló információ-tömegre utal. Az internet kezelhetetlensége ma már nem számít új keletű problémának. Gyakorlatilag képtelenség olyan keresőkérdést megfogalmazni, melyre valamennyi releváns (és csak releváns) találat megjelenik a képernyőn. Az internet olyan könyvtárhoz hasonlít, amelyet költözés után dobozokban felejtettek, és hiába tudjuk, hogy ott kell lennie valahol a kérdésünkre adható válasznak, képtelenek vagyunk megtalálni. Most csukjuk be a szemünket, és képzeljük magunk elé ezt az egymás hegyén-hátán álló összedobált könyvrengeteget, majd lássuk be, hogy itt csak egyvalaki segíthet: a könyvtáros, aki szakértő módon rendet rak, katalogizál, tárgyszavaz, teauruszt készít stb., majd segít navigálni az információs igényeikkel hozzá fordulóknak.

A „TMI” a felhasználó szempontjából nem nevezhető éppen a legrózsásabb állapotnak, hiszen miközben egyre nő a zavar, vele párhuzamosan az információ piaci értéke folyamatosan emelkedik. A formálódó tudásalapú társadalomban mindenkinek fokozottan szüksége van rá, így minden lehetővé tegyesz azért, hogy megszerezze.

Lám, már nemcsak a könyvtárost, de a felhasználót is elbizonytalanítottuk, megpróbáltuk őt olyan szomorú helyzetben láttatni, amilyenben csak lehetséges. Nézzük meg, hogyan reagál Ő mindeerre a gigászi méreteket öltő, már-már létét fenyegető információ-tömegre? Nem másképp, mint hogy felülkerekedik a hullámokon, és csodák csodájára egyszer csak feláll, és szörfözni kezd. Kezdetben kissé bizonytalankodik, majd egyre biztosabb kézzel nyúl a problémákhoz: nem igazán van vele tisztában, hogy mi van alatta, mégis bárholonnan bárhová eljut. Most őt nézzük meg egy kicsit közelebbről!

A játékos

Megváltozott környezet, megváltozott szokások, megváltozott emberek ezek a digitális korban felbukkant figurák, akik könnyedén szörföznek a neten. A *felhasználó* terminus nem megfelelő többé arra, hogy leírjuk az új kor új igényeivel és információkeresési módjaival operáló mai „felhasználók”-at. „A jelenleg használatos terminológia egy másik kort reprezentál, ezzel akadályozza a mai világ működésének megértését. Még mindig egy reneszánsz kori szótár börtönében dolgozunk a virtuális világban. (...) Azt kérdezhetik, hogy mi van egy elnevezésben? A válasz: minden. A terminológia irányítja a gondolkodásunkat, és ami talán ennél is fontosabb, azon emberek benyomásait, akiket kiszolgálunk” [7].

Itt utalok a *Whorf* nevével fémjelzett nyelvi relativizmus elméletre, mely már *Humboldt* óta benne van a nyelvészeti köztudatban, miszerint éppen a nyelv az, ami a fogalomalkotáson keresztül irányítja a gondolkodásunkat. A reneszánsz kor és napjaink jelölő-jelölt viszonyai közé nem tehető egyenlőségjel, gondoljunk csak például az egykori és a jelenlegi könyvtáros közötti különbségekre (jelölt), illetve arra, hogy a terminus, amivel megnevezzük őt (jelölő), hosszú évszázadok óta változatlan [8].

A *felhasználó* kifejezés mellett, hogy egyaránt értjük azokra, akik használják az információs rendszereket, és azokra, akik nem használják, csak éppen használhatnák (potenciális felhasználók)*, nem képes hitelesen leírni az egyik legfőbb változást, az aktivitást, ami immáron igencsak jellemzi

* Az angolban a *(non)user* kifejezéssel egyaránt utalnak azokra, akik használják az információs rendszereket, és azokra, akik nem.

az információkeresőket. A szó inkább az olyan „fogyasztó”-hoz hasonlít, akinek egy mozdulatot sem kell tennie azért, hogy jóllakjon: az ételt (vagy éppen az információt) készen találják, ő esetleg annyit mondhat meg, hogy mit kér, de azt, hogy mikor, milyen formában és sorrendben kéri, már nem. Passzivitást sugall úgy általában, tehát egyáltalán nem illik napjaink aktív információkeresőire.

Az Aslib könyvtáros kézikönyvében ezért új terminust javasoltak helyette: az *információs játékost* (*information player*) [9]. A szó mind az angolban, mind a magyarban a sport mellett az üzleti élet kontextusában is előfordul, amikor azt mondjuk, hogy a futballisták játszanak a pályán, vagy a bróker *játszik* a pénzzel a tőzsdén. Négy vonatkozásban is hiteles asszociációkat kelt: interakcióra, szórakozásra, társadalmi életre, versenyszerűsége egyaránt utal.

- **Interakció:** A felhasználó egydimenziósságával szemben a játékos szó többdimenziós. A felhasználó kívülállóságával ellentétben azt sugallja, hogy az illető része a rendszernek, azzal állandó interakciót folytat. A felhasználó információs rendszereket használ, a játékos benne van az információs térben (*cyberspace*). Nem csupán várja a választ megfogalmazott kérdésére, de utánamegy annak, újabb és újabb utakat keres a siker érdekében.
- **Szórakozás:** Napjaink nagy informatikai rendszerei (mint az internet is) sokkal nyitottabbak a való életre, mint a korábbiak. A játékos szó a való életből van, így már nem csupán a szakmai problémamegoldás céljából történő információkeresésre asszociálhatunk általa, mint a felhasználó esetében, de a szórakozás gyanánt végzett egyszerű szörfözés is beleérthető.
- **Társas lét:** Játsszani mindig csak valaki mással lehet. Az információkeresés is társas tevékenység. A szó ugyanakkor utal azokra a társadalmi szerepekre is, amiket el kell játszanunk életünk során: tanár – diák; politikus – szavazó; író – olvasó stb.
- **Versenyszerűség:** Az információnak időben vagy anyagiakban mérhető ára van. Lehet nyerni és veszíteni az információkeresési játékban. Hasonlóan a sporthoz, vagy az üzleti élethez, a játékosok időt, energiát áldoznak azért, hogy sikert érjenek el: ha elérték győztek, ha nem, veszítettek. A játék másnap kezdődik előről. Vannak sikeresebb és kevésbé sikeres játékosok [10].

Mindez napjaink információkeresőjét, igénylőjét meglehetősen központi helyzetben láttatja. Minden körülötte forog, így könnyen úgy tűnhet, hogy a

könyvtáros húzta a rövidebbet. Sokak véleménye az, hogy könyvtárosra nem is nagyon lesz szükség az eljövendő évtizedekben, évezredekben. Talán itt is terminológiai váltásra lenne szükség, hogy a külvilág szemében felértékelődjön ez a szakma. (Gondoljunk arra, hogy mennyire nem írja már le ez a fogalom azt a sokoldalú tevékenységet, amit a könyvtárak munkatársai végeznek. Ezért hívják manapság Franciaországban a könyvtárat egyre inkább *médiatárak*, vagy *dokumentációs központnak*, a könyvtárost pedig *mediátomak*; az angol szakirodalomban is egyre gyakrabban fordul elő az *információs specialista* elnevezés a *könyvtáros* rovására.) Vessünk most egy rövidke pillantást a játékos mellé rendelhető könyvtáros szerepére.

Az „információs futballpálya” szereplői: a játékosok és a menedzser

Már korábban utaltunk az internet kapcsán a könyvtáros rendszerező és navigátori funkciójára. A játékos hasonlat, vagy sokkal inkább metafora alkalmasnak tűnik az információs szakember szerepének kifejtésére is. Egy helycserének lehettünk a tanúi az előző szűk egy évtizedben a világméretű hálózatok létrejötté nyomán: az információt eddig szinte kizárólagosan birtokoló könyvtáros átadta a helyét a játékosoknak. Beengedte őket maga mellé a pályára, és egyre inkább hagyja, hogy maguk rúgják a gólokat. (Eddig azokat is az információs szakember rúgta helyettük.)

A könyvtáros a hasonlatban nem kaphat így más szerepet, mint a menedzserét, aki a pálya széléről látja el hasznos tanácsokkal a játékosokat. A játék tehát lényegében nem változott, csak a szerepek lettek különbözőek. A játékosoknak maguknak is aktívvá kell válniuk a siker érdekében, ám mindig ott áll mellettük az edző, a szakember, aki segít nekik továbbmenni a kérdéses pontokon [11]. Arsene Wenger, az Arsenal Football Club vezetője szerint „*The manager must be as active on the touchline as the players on the field*” [12]. (A menedzsernek ugyanolyan aktívnak kell lennie az oldalvonalnál, mint a játékosoknak a pályán.) Azaz nem csupán a játékos részéről kíván aktivitást a megváltozott helyzet, de a menedzsernek (aki szintén csak pár éve került a posztjára) is sokkal nagyobb aktivitásra lesz szüksége a megváltozott körülmények között.

És hogy mivel tudja segíteni a játékosokat? Azokkal az évezredek óta felhalmozott szakmai értékekkel, tapasztalatokkal, amelyek a civilizáció haj-

nala óta a könyvtárost tették az egyetemes emberi kultúra őrzőjévé, sőt közvetítőjévé.

Milyen lesz a jövő könyvtárosa?

Az eddigieket összefoglalva leírhatjuk: adott egy információs játéktér, rajta szinte mérhetetlen mennyiségű információval. Ezen a téren mozognak napjaink információkeresői, akik bent vannak a játéktéren, már-már elvesznek a reájuk zúduló tengernyi tudásban, ám van egy nagyon hasznos segítőjük, a korábbi könyvtáros (mostantól nevezzük inkább információs szakembernek), aki segít, ha bárhol megakadnának a játékosok. Most kissé komolyra fordítva a szót, ám egy pillanatig sem felejtkezve el az eddigiekről, nézzük meg, hogy a jövőben pontosan milyen készségeket kell elsajátítaniuk az információs szakembereknek az eddig felvázolt használói szokásokban bekövetkezett változások nyomán.

Előrebocsátom: a körvonalazandó könyvtárosi szerepvállalások, készségek elsősorban a jövőre vonatkoznak. Nem időszerű még arról beszélni, hogy a világháló által nyújtott szolgáltatások mindenki számára elérhetők, amikor köztudott, hogy a háztartások töredékében van csak bevezetve az internet. Mára látható, hogy azok a jóslatok, miszerint 2003-ra a Föld valamennyi lakóját rá lehet csatlakoztatni a világhálóra [13], nem fognak bekövetkezni. Lengyelországban például a dinamikus fejlődés ellenére mindössze a háztartások 5%-ában van bevezetve az internet (és ez 60%-kal több, mint az előző évben – 2001-es adat). A fejlődés tehát igen dinamikus, de ahogy a használói szokások változása sem mutatkozik meg feltétlenül mindenkinél, a könyvtári szerepvállalásokban sem adhatjuk fel mindenben az eddigieket. A hagyományos könyvtárosi szerepekre is gondolnunk kell. A következőkben azonban a jövő elektronikus könyvtári modelljére vonatkozó elképzeléseket fogalmazzuk meg.

A szakirodalom az utóbbi években nagy hangsúlyt fektet a modern információtechnológiai készségek fontosságára. A korábban leírt mindent betöltő információs térben való mozgáshoz, eligazodáshoz ezekre mindenféleképpen nagy szükség van. Meg kell ismerni azokat az utakat, amelyeken az egyes információk, a tér bizonyos pontjai elérhetők. Az elektronikus formában a hálózaton megtalálható szöveg rendszerezését is könyvtárosoknak kell elvégezniük. A könyvtárosok észrevétlenül válnak keresést segítő rendszerek, programok

irányítóivá vagy webmesterekké, egyre hatékonyabban támogatva a játékosok eligazodását az információs dőmpingben [14].

A szakma egyre inkább differenciálódik az ókor óta. Minden forradalmi változás újabb és újabb szerepkörökkel gazdagította tartalmát. Az újabb szakterületre specializálódó könyvtárosok merőben új irányban indulnak el, jelenleg még a megnevezésük is bajos lenne. Például a lengyel szakirodalomban felbukkant a *rendszerkönyvtáros* (*bibliotekarz systemowy*) megnevezés, de ez csupán egyetlen könyvtár teljes számítógépes rendszerének „gazdájára” utal, és nem érvényes azokra a szakemberekre, akik a nagy információs keresőprogramok nyelvét hozzák létre, s azok állandó aktualizációját, egységesítését végzik [15].

Szintén a belső differenciálódás során alakulhat ki azaz irány, amely a pr-ral (public relations) foglalkozik. Ez a könyvtárstípus ért a közönségkapcsolatokhoz, és meggyőzi az önálló információkeresésre is képes játékosokat, hogy jobban járnak, ha igénybe veszik azt az évezredek óta felhalmozódott tudást és tapasztalatot, amivel még mindig leginkább a könyvtáros szakma rendelkezik. Ehhez jó marketingstratégia szükséges, ami merőben más készségeket, szakismeretet feltételez.

A megváltozott gazdasági környezetben egyre több korszerű menedzsment ismeretre lesz szükség. A játékosok minőségi szolgáltatásokat igényelnek. Nekik többet kell nyújtani, mint amit maguktól el tudnának érni, mert egyébként nem vennék igénybe a könyvtár szolgáltatásait. A korszerű vezetési ismeretek olyan tudást igényelnek, amelyek erősen különböznek a hagyományos könyvtári modell szereplőinek eddig felhalmozott szakismeretétől.

Mint láthattuk, az utóbbi években jelentős mértékben kitágultak az információs szakma keretei. Sokan a differenciálódás következményeként arra látnak esélyt, hogy a könyvtáros szakma több különböző irányba válik szét, és bajos lehet majd pár évtized múlva egységes könyvtáros mesterségről beszélni. Hathatós ellenérv ezzel szemben az a közös cél, amely évezredek alatt sem változott semmit: „a civilizációnkról való tudás megőrzése és átadása a következő nemzedékeknek” [16].

Ennek ellenére az a véleményem, hogy a szakma egysége megbomlik, bár a töréspontot nem a különböző készségek, szakirányok közötti eltérések fogják jelenteni. A friss diplomás könyvtáros a jö-

vőben kétfelé indulhat el: forprofit és nonprofit irányba. Az a játékos, aki megteheti, hajlandó lesz akár hatalmas összegeket is kiadni „testreszabott, azonnal fogyasztható” információért, ennek pedig már ma is borsos ára van. Ezek a játékosok az általuk pontosan meghatározott kérdésre fognak pontos választ kérni és kapni, míg az ingyenes, szabad, demokratikus információs rendszerek továbbra is azokéi maradnak, akik képtelenek kiadni nagy összegeket, vagy egész egyszerűen nem igényelnek ennyire testhezálló megoldást problémáikra. Ezt a tendenciát erősíti az a mára kialakult szakadék, amely az internet ingyenes és térítéses szolgáltatásai között húzódik. Az igazán minőségi szolgáltatásokat busás összegek fejében nyújtják bizonyos cégek. De elég, ha a nyilvános könyvtári ellátás alakulására gondolunk: az 1997-es CXL. törvény különbséget tesz ingyenes alapszolgáltatások és térítéses szolgáltatások között [17]. Tehát a minőségi módon „tálalt” információért itt is fizetni kell.

Bár a legtöbb frissen végzett könyvtáros diplomásnak meglebbe a szakképzettsége, hogy piaci környezetben is megállja vele a helyét, a „könyvtáros” elnevezés még mindig bizalmatlanságot kelt velük szemben, amikor új munkakörök betöltésére kerül sor [18]. Az amerikai szakirodalom viszont már egyre határozottabban szél a könyvtárosok előtt nyíló ún. alternatív karrierlehetőségekről. Például ilyen a hírelemző (*intelligence analyst*), aki egy vállalat számára gyűjt információkat a rájuk vagy a versenytársakra vonatkozó cikkek alapján. Munkája során ki kell térnie természetesen a szélesebb gazdasági, politikai környezet híreire is, amelyek bármilyen módon befolyásolhatják a cég belső életét [19]. Munkája talán a dokumentációhoz hasonlít némiképp a klasszikus könyvtári munkafolyamatokból.

Ezek a merőben új lehetőségek valószínűleg hazánkban is fel fognak tűnni hamarosan. Mivel a tudásnak mára piaci értéke lett (ennek illusztrálására álljon itt Edwin Land híres kijelentése, melyet a tudásmenedzsment szakirodalmában idéznek előszeretettel, miszerint: „A Polaroid összes tőkéjének 90 százaléka esténként autóbba ül és hazamegy”), a profitorientált intézmények hajlandóak lesznek komoly összegeket kiadni az információért, ha azt rendszerezve, személyre szabottan, „fogyasztható állapotban” kapják. Ennek érdekében fognak alkalmazni információs szakembereket, akik az ilyen munkát nap mint nap elvégzik a növekvő hatékonyság érdekében.

A nonprofit szektorban megmaradnak a könyvtár hagyományos szerepköréi (pl. megőrzés) és az információs szakemberek szerepei is. Nekik azonban szintén fel kell véteznük magukat a fent említett készségekkel, ismeretekkel. A könyvtárakban (és elsősorban a közkönyvtárakban) megnő a szociális funkció szerepe, ugyanis az információ felértékelődésekor ez az egyetlen olyan intézmény világszerte, amely ingyenes hozzáférést biztosít nem csupán az explicit tudáshoz, de azokhoz a technikai segédeszközökhöz is, amelyek használatának elsajátítása fontos lépés lehet az „információs írástudás” (information literacy) megszerzéséhez [20]. A közkönyvtár így tudja csökkenteni a hátrányos helyzetű (elsősorban szegény) olvasók lemaradását mind az információ, mind az annak eléréséhez használható segédeszközök ingyenes rendelkezésre bocsátásával.

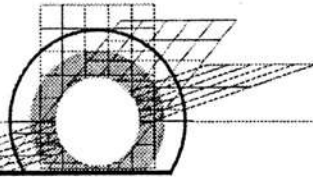
Irodalom

- [1] TÓSZEGI Zsuzsanna: Az információ áthagyományozása. Könyvtárosok kézikönyve 1. Budapest, Osiris kiadó, 1999. p. 152–166.
- [2] CHARTIER, Roger: A kódextől a képernyőig, az írott szó röppályája. = BUKSZ, 1994. 3. sz. p. 305–311.
- [3] TÓTH Gyula: A könyvtár történelmi szerepváltásai. Könyvtárosok kézikönyve 3. (szerk. Horváth Tibor–Papp István) Budapest, Osiris kiadó, 2001. p. 24.
- [4] SEBESTYÉN György: A Gutenberg-galaxis és a digitális kultúra szintézise: az elektronikus-virtuális könyvtár. = Írás tegnap és holnap, 1997. aug. http://www.oszk.hu/kiadvany/iras/iras_1/11sgy.html
- [5] CRAWFORD, Walt–GORMAN, Michael: Future libraries: dreams, madness, and reality. Chicago – London, 1995. Idézi: TÓTH Gyula: i. m. p. 37.
- [6] SEBESTYÉN György: i. m.
- [7] NICHOLAS, David et al.: The information 'player': a new concept for the information user. = Aslib Proceedings, 52. köt. 5. sz. 2000a. p. 163.
- [8] ROBINS, Robert Henry: A nyelvészet rövid története. Budapest, Osiris Kiadó – Tinta Kiadó, 1999. p. 226.
- [9] NICHOLAS, David et al.: The information player. = Handbook of special librarianship and information work. London, Aslib, 2000b.
- [10] NICHOLAS, David et al.: 2000a. p. 164.
- [11] NICHOLAS, David – DOBROWOLSKI, Tom: Re-branding and re-discovering the digital information user. = Libri, 50. köt. 2000. p. 157–162.
- [12] Idézi: BAWDEN, David: If everyone's an information specialist, what's our game? Human Beings and Information Specialists: BOBCATSSS 2002. Proceedings. Ljubljana: Faculty of Arts; Stuttgart: University of Applied Sciences, 2002. p. 57–60.
- [13] SEBESTYÉN György: i. m.

- [14] CARBO, Toni: The librarian within the large family of information professions: an American perspective. = FID Review, 1. köt. 1. sz. 1999. p. 24–27.
- [15] STACHOWSKA-MUSIAŁ, Ewa: Bibliotekarz – zawod o wielu obliczach. Refleksje z okazji Dnia Bibliotekarza. = Poradnik Bibliotekarz, 2000. 5. sz. p. 7–9.
- [16] STACHOWSKA-MUSIAŁ, Ewa: i. m. p. 9.
- [17] 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 56. § (2.)
- [18] WORMELL, Irene: Változások a könyvtáros és információs szakmában. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 46. köt. 8. sz. 1999. p. 228–235.
- [19] CHITWOOD, Lera–HOHHOF, Bonnie: At a cross-roads: Information professionals to intelligence analyst. = Information Outlook, 4. köt. 2. sz. 2000. p. 22–25.
- [20] KERSLAKE, Evelyn: The social impact of public libraries in the UK Citizenship and inclusion in the information age. Shaping the knowledge society. Proceedings of the 6. International BOBCATSSS Symposium. 1998. January 26–28. Budapest, Royal School of Librarianship and Information Science. p. 61–72.

Beérkezett: 2002. VIII. 14-én.

Rendezvéynaptár

Networkshop 2003. 12. országos konferencia

Pécs, 2003. április 14–17.
Szervező: Conference Tours Kft.
1055 Budapest, Kossuth tér 6–8.
URL: <http://www.iif.hu/rendezvenyek/networkshop>

COMDEX Hungary információtechnológiai és telekommunikációs szaktávár

Budapest, 2003. április 16–19.
Szervező: SYMA EXPO Kft.
1134 Budapest, Váci út 47/c
Tel.: 239-6120 • Fax: 349-7638
E-mail: hembi@tztteam.hu
URL: www.syma.hu

12. nemzetközi World Wide Web konferencia

Budapest, 2003. május 20–24.
Szervező: MTA SZTAKI
Tóth Beatrix
E-mail: beatrix.toth@helka.iif.hu
URL: <http://www2003.org>

Elektronikus szakdolgozatok és disszertációk, 6. nemzetközi szimpózium

Berlin, 2003. május 21–24.
Szervező: Humboldt University Berlin Computing Centre,
ETD2003 Organisation Committee
Unter den Linden 6.
10099 Berlin
Tel.: +49 30 2093261 • Fax: +49 30 2093259
E-mail: etd2003@rz.hu-berlin.de
URL: <http://www.hu-berlin.de/etd2003/>

WWW és az információkeresés, WWW és a könyvtárak

Dubrovnik, 2003. május 26–30.
Szervező: Prof. Tatjana Aparac
Interuniversity Center
Don Frana Bulica 4,
20000 Dubrovnik
E-mail: taparac@pedos.hr
URL: www.pedos.hr/lida

Az IATUL 24. konferenciája

Ankara, 2003. június 2–5.
Szervező: Emre Akbayrak
The Middle East Technical University Library
Inönü Bulvarı, 06531
Ankara, Turkey
Tel.: +90 312 210 27 80 • Fax: +90 312 210 11 19
E-mail: iatul03@metu.edu.tr
URL: <http://www.lib.metu.edu.tr/iatul03>

Az IFLA 69. közgyűlése és általános konferenciája

Berlin, 2003. augusztus 1–8.
Szervező: IFLA 2003 Berlin Secretariat
C/o Berlin State Library – Prussian Cultural Heritage
Potsdamer str. 33.
D-10785 Berlin
Tel.: +49 30 26 55 88 52 • Fax: +49 30 26 55 88 53
E-mail: ifla2003secr@sbb.spk-berlin.de
URL: <http://www.ifla.org/IV/ifla69>